

ZESPÓŁ PLACÓWEK MŁODZIEŻOWYCH „BURSA”

PORADNIK DLA RODZICÓW

ROK SZKOLNY 2010 / 2011

CO TO SĄ DOPALACZE?

Dopalacze - jest to potoczna nazwa różnego rodzaju substancji psychoaktywnych, które **nie znajdują się na liście środków kontrolowanych przez ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii**. Spożycie ich ma na celu wywołanie w organizmie jak najwierniejszego **efektu narkotycznego** substancji nielegalnych.

Dopalaczami mogą być związki będące pochodnymi zakazanych substancji psychoaktywnych np. amfetamina lub preparaty ziołowe zawierające substancje halucynogenne. Stopień ich szkodliwości na zdrowie i potencjał uzależniający jest niezaprzeczalny, choć różny, a wiele z tych substancji nie zostało jeszcze pod tym kątem przebadanych.

Sklepy z „dopalaczami”, jako „**produktami kolekcjonerskimi**” **nienadającymi się do spożycia** uruchomiono w Polsce w 2008 roku jako tzw. „SMART - SHOP”. Nazwa ta pochodzi od rzekomych właściwości sprzedawanych substancji, reklamowanych, jako poprawiających funkcje poznawcze tzw. „SMART - DRUGS”. W tych sklepach jest dostępna cała gama produktów od literatury związanej z narkotykami poprzez różne akcesoria np. do profesjonalnej uprawy roślin, fajki, fifki, po rozmaite substancje pochodzenia naturalnego (zioła i ich mieszanki) i syntetycznego „PARTY PILLS”.

W asortymencie sklepów pojawiają się specyfiki zarówno o działaniu stymulującym, relaksującym jak i psychodelicznym czy halucynogennym. Ich promocja, jako produktów użytecznych i bezpiecznych, prowadzona jest na stronach internetowych adresowanych do młodzieży.

Przykłady dostępnych dopalaczy:

FOTO	NAZWA PRODUKTU	FOTO	NAZWA PRODUKTU
	5 HTP RECOVERY		COCA LIFE
	DOMINATOR		DRUIDS FANTASY

	GAUARANA EXTRA		LOVED UP
	LUST		RASTA
	RED BULL WINGS		SMOKE

W ostatnim czasie do Ministerstwa Zdrowia dociera coraz więcej wiadomości o wzroście liczby przypadków hospitalizacji w skutek zażycia tzw. „dopalaczy”. Poszkodowani trafiają na oddziały: toksykologiczne, leczenia uzależnień i do szpitali psychiatrycznych. Dodatkowo pojawiły się informacje o przypadkach bardzo ciężkich a nawet zgonach.

Obecnie prowadzone są szczegółowe badania celem ustalenia, które z substancji stanowią tak poważne zagrożenia. Stwierdzono także, że w składzie niektórych dopalaczy znalazły się substancje nielegalne, co może wiązać się z jeszcze większym ryzykiem pojawienia się zagrożenia nie tylko zdrowia, ale i życia.

Opis działania i skutki niektórych substancji niekontrolowanych, ale także substancji, które zostały wprowadzone pod kontrolę prawną i do niedawna pozostawały w ofercie sklepów z dopalaczami (zawartość tych substancji w dopalaczach może być różna sprawia to, że efekty ich działania mogą być trudne do przewidzenia, popularne jest również łączenie dopalaczy z innymi związkami psychoaktywnymi np. alkoholem, co stanowi dodatkowe zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka).

DOPALACZE SYNTETYCZNE:

JWH-018 - syntetyczny kannabinoid - przyjmujący podają, że substancja wywołuje efekty działania podobne do działania marihuany i haszyszu. Najprawdopodobniej JWH-018 wywołuje wzrost ciśnienia krwi, przekrwienie gałek ocznych, zaburzenia koordynacji ruchowej, zaburzenia uwagi, wysuszenie śluzówki

Postać fizyczna: grudkowata, twarda, lepka substancja przypominająca haszysz. Barwa jej zmienia się od ciemno do jasno brązowej czasem rudowatej, przypominającej zardzewiały metal. Zmienność barwy zależy od stężenia i/lub metody przygotowania. Ostatnie badania laboratoryjne przeprowadzone w Polsce dowodzą, że jest ona zazwyczaj dodawana do mieszanek ziołowych.

Działania niepożądane: przyspieszone tętno zwroty głowy, apatia, dekoncentracja, niemożność skupienia uwagi, lęki i urojenia. Należy przypuszczać, że JWH-018 podobnie jak marihuana może powodować uzależnienie psychiczne oraz indukcję chorób psychicznych.

BZP - (N-benzylopiiperazyna) - substancja psychoaktywna o działaniu stymulującym Ośrodkowy Układ Nerwowy, podobnym do amfetaminy. Powoduje pobudzenie, euforię, zwiększenie koncentracji oraz ogólne uczucie przyjemności. Odbiór bodźców zewnętrznych jak dotyk czy muzyka może być zintensyfikowany pod wpływem BZP. Czas działania waha się zależnie od przyjętej dawki, ale zwykle mieści się w granicach 6-10 godzin.

Postać fizyczna: Białe proszek najczęściej tabletki lub kapsułki.

Działanie niepożądane: drgawki, podwyższona temperatura ciała, uczucie zagubienia, psychozy, dziwne myśli, zmiany nastroju, dezorientacja, rozdrażnienie, bezsenność, mogąca trwać nawet trzy doby po przyjęciu dawki, mdłości bóle głowy, kołatanie serca, bóle brzucha, stany lękowe, BZP może uzależniać.

MEFEDRON - 4metylometkatynon - syntetyczna substancja wykazująca mieszane działanie stymulujące i entaktogenne (wyzwala empatię). W Polsce MEFEDRON reklamowany jest zazwyczaj przez sprzedawców, jako „sole do kąpeli”, albo białe proszki. Najczęściej sprzedawany jest, jako substancja imitująca amfetaminę lub kokainę często mieszana z innymi substancjami np. beznikotynową tabaką. Bywa także sprzedawana, jako legalna alternatywa do tabletek Ekstazy. Efekty działania zbliżone do amfetaminy i ich pochodnych, szczególnie do Ekstazy. Ze względu na znacznie krótszy czas działania (około 2h przy zażyciu donosowo) często porównywana jest do działania kokainy. W niewielkich dawkach MEFEDRON podnosi nastrój, wywołuje euforię, pobudzenie, podniecenie, zwiększenie chęci rozmowy, i otwartości oraz zmniejsza łaknienie. Mogą pojawić się również halucynacje.

Postać fizyczna: najczęściej występuje w postaci białego proszku.

Działania niepożądane: kołatanie serca, podniesienie ciśnienia tętniczego, zgrzytanie zębami, szczękościsk, oczopląs, podrażnienie śluzówek nosa (do krwawienia), zwiększone pocenie się, uczucie fali zimna, ból i zawroty głowy, bóle w klatce piersiowej, drżenie rąk, nudności, drgawki i konwulsje, rozszerzenie źrenic, problemy z oddychaniem, bardzo silna chęć zażycia kolejnej dawki, zaburzenie pamięci krótkotrwałej, gonitwa myśli, spadek koncentracji, rozdrażnienie, bezsenność, niepokój mogący przejść nawet w stany paranoidalne, huśtawka nastrojów, dysforia i stany depresyjne, halucynacje i omamy. Niebezpieczne jest łączenie MEFEDRONU z innymi substancjami stymulującymi i/lub podnoszącymi ciśnienie (w tym również z kofeiną) a także z alkoholem. MEFEDRON można uznać za substancję mogącą spowodować poważne zagrożenie dla zdrowia a nawet śmierć.

DOPALACZE NATURALNE:

MIESZANKI ZIOŁOWE

Postać fizyczna: susz roślinny, często aromatyzowany, także w postaci skrętów, podobnie jak w przypadku konopii działanie psychodeliczne w zależności od typu mieszanki, indywidualnych cech organizmu zażywającego oraz jego nastroju może działać bardziej euforyzująco, i stymulująco lub uspokajająco i relaksująco.

Działania niepożądane: bóle głowy, bóle w okolicy klatki piersiowej, bezpośrednio po paleniu chwilowe problemy z oddychaniem (płytki oddech), zmęczenie psychiczne i fizyczne, brak chęci do działania, problemy z koncentracją, stany lękowe (nasilające się przy wysokich dawkach), Tak naprawdę nie wiadomo, w jakim stopniu „ziołowe” mieszanki mogą zaszkodzić i jak bardzo człowiek ryzykuje paląc je. Nie wiadomo także, co rzeczywiście wchodzi w ich skład. Natomiast wiadomo, że mieszanki „ziołowe” można łatwo przedawkować.

SZAŁWIA WIESZCZA

Postać fizyczna: susz roślinny (liście, skręty), ekstrakt. Działanie opisywane jest, jako silnie halucynogenne, uczucie stawania się obiektami lub ich elementami, jak np. nogą od krzesła, ścianą... wizje z obrazów i zdarzeń z przeszłości, szczególnie z dzieciństwa, utracenie własnej tożsamości, postrzeganie siebie w kilku miejscach naraz, przyjęcie zupełnie innej tożsamości i uczucie życia inną osobą, wizje dwuwymiarowych filmów, obrazów, przy braku kontroli nad zachowaniem i poważne trudności w poruszaniu się. Najczęściej szałwię zażywa się paląc. Efekty działania utrzymują się od kilku do kilkudziesięciu minut.

Działania niepożądane: osoba zażywająca może wpaść w szał, całkowita utrata kontroli nad swoimi czynami, osoba taka może wyrządzić sobie poważną krzywdę, a ból głowy może utrzymywać się nawet kilka godzin po użyciu. Właściwości toksykologiczne szaławii są mało poznane. Nie wiadomo, jakie są skutki jej dłuższego zażywania.

FLY AGARIC

Postać fizyczna: Zazwyczaj muchomor czerwony, ale podobne działanie wykazuje muchomor plamisty. Susz kapelusza grzyba występuje w kawałkach o różnym rozdrobnieniu. Przy większych fragmentach widoczne są blaszki barwy białej lub kremowej a po drugiej stronie susz przyjmuje zabarwienie od żółto-pomarańczowego do jaskrawo czerwonego. Żucie świeżych lub wysuszonych owocników oraz wypijanie wywarów z nich wywołuje stan odurzenia, który w początkowym okresie przypomina stan upojenia alkoholowego, charakteryzujący się nadmierną gadatliwością, wesołym nastrojem i dobrym samopoczuciem.

Następnie występują halucynacje wzrokowe i słuchowe a u innych użytkowników może wystąpić przygnębienie i uspokojenie. Czasem pojawia się pobudzenie psychomotoryczne, które przechodzi w napady szału charakteryzujący się nadmiernym rozdrażnieniem i wściekłością. Może wystąpić nadmierna wrażliwość wszystkich zmysłów (najłabsze dźwięki, normalne oświetlenie stają się trudne do zniesienia, drobne przedmioty przyjmują olbrzymie rozmiary).

Działania niepożądane: osłabienie, zmęczenie, zaburzenia równowagi, zawroty głowy, szумы w uszach, nierzadko pojawiają się zaburzenia żołądkowo jelitowe, czyli nudności, wymioty, biegunka. Stwierdzono również przyspieszenie tętna, podwyższenie temperatury ciała nawet do 40°C, zaczerwienienie skóry, suchość w jamie ustnej. Po ich ustąpieniu może pojawić się utrata pamięci z okresu zaburzenia świadomości. W ciężkich zatruciach mogą wystąpić skurcze, głęboka śpiączka z obniżeniem ciśnienia krwi i zaburzeniami oddechu.

KRATON

Postać fizyczna: mówią o nim łagodniejsza wersja opium. Jest to jedna z popularnych nazw drzewa liściastego. Występuje w postaci wysuszonych i sproszkowanych liści lub w formie brunatnego sproszkowanego ekstraktu suszonych liści w kapsułkach. Ekstrakt jest około 30 razy silniejszy niż liście. KRATON stymuluje i działa depresyjnie na Ośrodkowy Układ Nerwowy, żucie świeżych i suszonych liści lub picie wywarów z nich, w niewielkich ilościach lekko pobudza. W wyższych dawkach wywołuje kolejno euforię, błogostan i senność.

Działania niepożądane: wywołuje wymioty, wpływa na perystaltykę jelit, osłabia potencję seksualną, może spowodować brązowienie skóry. Potęguje działanie innych środków psychoaktywnych w tym pochodzenia naturalnego (nawet ziół) oraz leków i alkoholu, obniża sprawność psychomotoryczną, czyli do prowadzenia pojazdów mechanicznych. Produkt można łatwo przedawkować, wywołuje silne fizyczne uzależnienie.

ARGYREIA NERVOSA

Postać fizyczna: duże pnącze z liśćmi o kształcie sercowatym pokryte srebrzystymi włoskami, kwiaty czerwone zwana również LSA. LSA występuje w nasionach, które są twarde brązowe, o średnicy około 5mm. Syntetycznym odpowiednikiem LSA jest LSD. Efektem działania są silne halucynacje wzrokowe związane głównie z odbiorem barw i zaburzeniami w postrzeganiu kontrastu, może także wystąpić doświadczenie osłabionej umiejętności widzenia przez skórę, pod skórę tkanek, halucynacje słuchowe, uspokojenie lub przeciwnie pobudzenie i euforia, bezsenność, silna potrzeba rozciągania czy masowania swoich mięśni a także „wiercenie się” spowodowane trudnością usiedzenia na miejscu. Efekty nasilają się po około 2h od momentu zażycia (a więc później niż w przypadku LSD

czy grzybów halucynogennych) i trwają z reguły od 4 do nawet 14 godzin, co przy braku silnej i zdrowej psychiki może być wyjątkowo nieprzyjemne i uciążliwe.

Działania niepożądane: ostre stany psychiatryczne, uporczywe myśli i działania samobójcze, ta sama dawka może w różny sposób przejawiać się u tej samej osoby nawet przy ponowny zażyciu. Częstość objawem są wymioty, biegunki, skurcze i bóle brzucha oraz trudności z oddychaniem. Wywołuje niepożądane działania odkurczające macicy w stanach ciąży u kobiet. Częstość aczkolwiek słabszym negatywnym objawem działania tych składników jest uczucie swędzenia i mrowienia ciała.

Powyżej opisane substancje są jednymi z licznych, jakie występują na rynku. Dlatego należy bacznie obserwować swoje dzieci zwracając uwagę, z kim, gdzie, i jak spędzają wolny czas, na co przeznaczają swoje kieszonkowe, z jakimi borykają się problemami. Musimy mieć świadomość, że rozmowa jest podstawą dobrych kontaktów z dzieckiem. Dzięki rozmowie możemy poznać świat, w jakim ono żyje, jego oczekiwania, marzenia a także rozterki. Nie zapominając, że: dialog między rodzicem a dzieckiem powinien odbywać się na zasadzie wzajemnego szacunku i poczucia wzajemnej bliskości, ponieważ im lepszy kontakt z dzieckiem tym łatwiej ustrzec go przed środkami odurzającymi.

SKUTKI DZIAŁANIA DOPALACZY:

Firma World Wide Supplement Importer tak reklamuje jeden ze swoich produktów: „Chemistry to czysta tripowa jazda, która wykrzywia i wykręca umysł. Po prostu magiczny grzybek w pigułce stworzony jako alternatywa kwasu”.

Jak naprawdę działają dopalacze?

Efekty pobudzenia organizmu, jakie wywołuje spożycie tego typu środków przypominają te po zażyciu amfetaminy i innych narkotyków.

Niektóre specyfiki zawierają kontrowersyjną substancję psychoaktywną zwaną BZP. Ma ona właściwości pobudzające, wywołuje euforię, zwiększenie koncentracji oraz ogólne uczucie przyjemności. Jej przyjęcie intensyfikuje odbiór bodźców zewnętrznych takich jak dotyk czy muzyka.

Nie odnotowano dotychczas przypadków śmierci po zażyciu BZP ani też uzależnienia od tej substancji, jednak istnieje cały szereg skutków ubocznych związanych z jej przyjmowaniem. Do najczęściej występujących należą drgawki, podniesienie temperatury ciała, mdłości, uczucie zagubienia, psychozy, bóle głowy czy bezsensowność trwająca nawet przez 3 doby po przyjęciu dawki.

DOPALACZE MOGĄ CIĘ WYPALIĆ

W związku z wielkimi zagrożeniami wynikającymi z eksperymentowania z dopalaczami, których działanie na organizm ludzki nie jest jeszcze do końca poznane, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii zainicjowało kampanię edukacyjną pod hasłem „Dopalacze mogą cię wypalić”.

Jej celem jest uświadamianie młodzieży o zagrożeniach dla zdrowia powodowanych przez te substancje, reklamowane jako nieszkodliwe używki. W ramach projektu w szkołach, uczelniach, pubach i klubach rozwieszono około 10 tysięcy plakatów informujących o tej akcji. Powstała również strona internetowa (www.dopalaczeinfo.pl) zawierająca szczegółowe informacje o tym, czym tak naprawdę są dopalacze, jakie zawierają substancje oraz jaki jest ich sposób działania.

Grupą najbardziej narażoną na dostęp do tych środków i niebezpieczne używanie ich jest młodzież w wieku od 15 do 25 lat, która nie boi się eksperymentować z nowymi środkami psychoaktywnymi. To ona jest główną grupą docelową kampanii.

Bezkarność producenta dopalaczy nie zostanie do końca ukrócona poprzez prawne zakazy delegalizujące te środki, ponieważ na ich miejsce mogą pojawić się nowe, o zmienionym składzie. Nawet jeśli wszystkie sklepy sieci Dopalcze.com zostaną zamknięte, sprzedaż smartdrugów może funkcjonować dalej poprzez Internet. Dlatego uświadamianie potencjalnych użytkowników dopalaczy o ich szkodliwości jest tak ważne.

* * *

Dodatkowe informacje na temat „dopalaczy” można także uzyskać w antynarkotykowym telefonie zaufania pod numerem 801-199-990 czynnym codziennie w godzinach 16.00-21.00.

Opracowanie:

Zespół Profilaktyki ZPM „Bursa”

Zespół Placówek Młodzieżowych „Bursa”
ul. Hallera 37, 86 - 300 Grudziądz
Tel. 56 64 355 40, Fax. 56 64 355 43
email: zespolbursa@vp.pl
www.bursa.grudziadz.com